

Līdz ar pieaugošo aģiotāžu par datu regulu, arvien biežāk manāmi centieni ierobežot arī žurnālistus. Aizbildinoties ar jaunajām prasībām, žurnālistiem atsaka informāciju vai neļauj piedalīties kādā pasākumā. Visbiežāk tas ir nepamatoti. Datu regula attiecībā uz žurnālistiku paredz atkāpes un arī Datu valsts inspekcijā (DVI) norāda – žurnālista tiesības vākt informāciju un atspoguļot notikumus joprojām ir plašas. Ar to, kā pārprasta datu regulas loma ierobežo žurnālistu darbu, pagājušajā nedēļā saskārās pētījumu centra "Re:Baltica" žurnāliste Sanita Jemberga.

Filmējot dokumentālu stāstu par ģimeņu izvēli par labu valsts valodas vai mazākumtautību skolām, kur centrālais varonis ir kāds skolēns, vajadzēja viņu nofilmēt arī mācību procesā - skolā.

"Rīgas Kultūru vidusskola nākamajā dienā atrakstīja, ka sakarā ar jauno datu regulējumu "mūsu skolā vairs filmēšana un fotografēšana nebūs atļauta". (..) Ir saprotama vēlme pasargāt bērnus, bet, ja vecāki paši ir piekrituši, mēs varam nonākt situācijā, kad mēs nevaram ziņot par sabiedrībai nozīmīgām lietām. Mums nebūs laika cīnīties ar katru, kas gribēs interpretēt pa savam," stāsta "Re:Baltica" pētniece Jemberga.

DVI norāda – skolai atsaukties uz datu regulu šajā gadījumā nav bijis pamata

"Ja viņi nepamatotu to ar datu aizsardzības regulu, bet ar to, ka katram saimniekam ir tiesības noteikt kārtību, kā tiek darītas lietas viņu telpās, tas jau būtu cits jautājums. Bet tas nav jautājums, kas būtu jāuzdod Datu valsts inspekcijai," norāda DVI nodaļas vadītājs Lauris Linabergs.

Skola šajā gadījumā nav nedz datu apstrādes jeb filmēšanas mērķa noteicējs, nedz datu apstrādātājs. Bet žurnālistikas, līdzīgi, kā piemēram, mākslinieciskām vajadzībām regula paredz atkāpes.

No regulas uz medijiem attiecas principu sadaļa - ka dati jāvēc godprātīgi, konkrētos, skaidros un leģitimos nolūkos un tamlīdzīgi. Vārda brīvībai, sabiedrības tiesībām būt informētiem un pašauties uz žurnālista darbu sabiedrības interesēs joprojām paliek būtiska loma. Turklāt regulā norādīts: "(..) Lai vārda brīvības īpaši svarīgā loma katrā demokrātiskā sabiedrībā būtu pietiekami ņemta vērā, jēdzieni, kas saistīti ar šo brīvību, piemēram, jēdziens "žurnālistika", ir jāinterpretē plaši (..)".

Tas nozīmē, ka šim apzīmējumam varētu atbilst arī, piemēram, blogeri, norāda DVI. Kritērijs, kas izšķir, vai tas būtu atbilstīgi vai ne, ir sabiedrības intereses – vai materiāls, kas top, ir sabiedrības interesēm būtisks un atbilstošs. Žurnālisti joprojām var vākt informāciju un datus un filmēt un fotografēt sabiedriski nozīmīgus pasākumus, tostarp mītiņus, pilsētas svētkus vai Dziesmusvētkus.

"Ja šī bilde ir sabiedrības interesēs - informēt par šo pasākumu, parādīt tā dalībniekus, un tur nav redzams šo konkrēto personu kaut kas pazemojošs vai šausmīgs, tad jā, protams, to tāpat var brīvi publicēt," norāda biroja "Sorainen" zvērināta advokāte Ieva Andersone.

Ja tomēr, aizbildinoties ar datu regulu, žurnālista darbs tiek traucēts vai iestādes un amatpersonas nesniedz informāciju, speciālisti atgādina – par to joprojām ir spēkā esošs regulējums.

"Principā jau mums ir informācijas atklātības likums, kurš nosaka kārtību, kādā sniedzama vispārpieejama un ierobežotas pieejamības informācija, un šis likums atcelts netiek," klāsta Linabergs.

Arī likums "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" nosaka žurnālista tiesības vākt informāciju, atrasties sabiedriski nozīmīgu notikumu vietās.

Liene Barisa-Sermule (LTV Ziņu dienests)

[https://www.ism.lv/raksts/zinas/latvija/aizbildinoties-ar-jauno-datu-aizsardzibas-regulu-censas-ietekmet-zurnalistus.a279188/?utm\\_source=rss&utm\\_campaign=rss&utm\\_medium=links](https://www.ism.lv/raksts/zinas/latvija/aizbildinoties-ar-jauno-datu-aizsardzibas-regulu-censas-ietekmet-zurnalistus.a279188/?utm_source=rss&utm_campaign=rss&utm_medium=links)